

بسم الله الرحمن الرحيم
والحمد لله القاصم الجبارين

اندیشکده قرار

تبدیل تهدیدها به فرصت‌ها یکی از اهداف اصلی مقاومت است. فهمیدن این فرصتی که در دل تهدیدها نهفته است، نیاز به مطالعاتی علمی، روش‌مند و در عین حال هدفمند و با دغدغه دارد. مطالعاتی ساختاریافته که به دنبال رسیدن به هدفی مشخص در میدان باشد، از پرداختن بیش از اندازه به کلیات و تحلیل‌های بدون مستندات دقیق اجتناب کند، محدودیت‌های میدانی را بشناسد و از اطناب آکادمیک اجتناب کند. اندیشکده قرار تلاش دارد این نیاز حیاتی جبهه مقاومت را برطرف سازد و به محلی برای همگرایی مطالعات ساختاریافته و هدفمند در زمینه مقاومت و استعمار در منطقه غرب آسیا تبدیل شود.

بحران فرار مغزها در اسرئيل به روايت آمار

داده‌های مرکز آمار رژیم صهيونيستی نشان‌دهنده آن است که مسئله فرار مغزها و خروج نيروهای متخصص از اراضي اشغالی به چالش جدی اقتصاد رژیم تبديل شده است.

در حوزه هایتک رژیم صهيونيستی، تعداد متخصصینی که از خارج اراضي در شرکتهای فناوری اسرئيلي کار می‌کنند به ۴۴۰ هزار نفر رسیده است که بیش از تعداد نيروهایی است که از داخل اراضي (۴۰۰ هزار نفر) در این شرکتهای فعالیت می‌کنند (به گزارش سازمان نوآوری در ۲۰۲۵).

۶ درصد از کل اسرئيلي‌هایی که مدرک دانشگاهی دارند، ۸ درصد از دانش‌آموختگان ارشد و ۱۲ درصد از اسرئيلي‌هایی که مدرک دکتری دارند، اکنون خارج از اراضي زندگی می‌کنند.

۲۵ درصد از صهيونيست‌هایی که در رشته‌های رياضيات دارای مدرک دکتری هستند و ۲۲ درصد از دانش‌آموختگان دکتری در رشته‌های کامپیوتر فرار از اراضي اشغالی را انتخاب کرده‌اند.

حدود یک چهارم (۲۵ درصد) صهيونيست‌هایی که در رشته‌های مهندسی، کامپیوتر و رياضيات از دانشگاه‌های اسرئيلي مدرک دکتری گرفته‌اند، اکنون در خارج از اراضي اشغالی زندگی می‌کنند.

انتشار آمارهای رسمی رژیم صهيونيستی درباره پدیده فرار مغزها باعث شده که آسیب‌پذیری بالای این رژیم بار دیگر عیان شود و کارشناسان نسبت به ادامه این روند ابراز نگرانی کنند. به‌طور مثال شورای روسای دانشگاه‌های اسرئيل در بیانیه‌ای اعلام کرد: این آمار نشان‌دهنده «یک ضربه مستقیم به موتورهای رشد اقتصاد، امنیت، فناوری و تاب‌آوری» رژیم صهيونيستی است.

در سالهای اخير میزان صهيونيست‌هایی که پس از تحصيل در خارج از اراضي اشغالی به رژیم بازگشتند، روندی کاهشی داشته است. برطبق داده‌هایی که به تازگی منتشر شده است از سال ۲۰۲۳ تعداد افراد تحصيل کرده که از اراضي خارج شده‌اند، از تعداد افراد تحصيل کرده که به رژیم وارد شده‌اند، بیشتر است.

براساس آمارهای سال ۲۰۲۴، حدود ۵۴.۷۷۸ نفر از فارغ‌التحصیلان تحصيلات تکمیلی این رژیم، دست‌کم سه سال است که خارج از اراضي اشغالی زندگی می‌کنند. این آمار مربوط به افرادی است که بين سال‌های ۱۹۹۰ تا ۲۰۱۸ مدرک تحصيلی خود را دریافت کرده‌اند. بر پایه این داده‌ها، ۱۱/۹ درصد از دارندگان مدرک دکتری، ۸/۱ درصد از

^۱ https://www.linkedin.com/posts/innovationisrael_english_2025-high-tech-employment-status-report-activity-731498708350322784-9ghc/

فارغ‌التحصیلان کارشناسی ارشد رشته‌های پزشکی، ۵ درصد از کل فارغ‌التحصیلان کارشناسی ارشد و ۶/۴ درصد از فارغ‌التحصیلان مقطع کارشناسی، کشور را ترک کرده‌اند.

اغلب صهیونیست‌هایی که در خارج از اراضی اشغالی زندگی می‌کنند، از محلات مرفه اسرائیل مانند رامات هاشارون، اومر، اون یهودا، تل‌آویو، زیخرون یاکوف، هرتزلیا، رعنانا، حیفا، کفر سبا، کوخاو یائیر، کارمئیل و هود هاشارون بوده‌اند. میزان فرار مغزها به‌خصوص در بین دانش‌آموختگان رشته‌های علوم، فناوری، مهندسی و ریاضی بسیار بیشتر است. نرخ فرار مغزهای دانش‌آموختگان رشته‌های یادشده در مقطع کارشناسی ۱/۶ برابر، در مقطع کارشناسی ارشد ۲/۴ برابر و در مقطع دکتری ۲/۵ برابر سایر رشته‌هاست.

برطبق آمارهای کمیته مهاجرت کنست که چندماه پیش (در مهرماه) منتشر شد، در حد فاصل سال‌های ۲۰۲۲ تا میانه ۲۰۲۴ بیش از ۱۲۵ هزار اسرائیلی از اراضی اشغالی خارج شده‌اند.^۲ ماه گذشته نیز انستیتو دموکراسی اسرائیل اعلام کرد که ۲۷ درصد از اسرائیلی‌ها به خروج از اراضی اشغالی فکر می‌کند.^۳

به جز جنگ و ناامنی گسترده در اراضی اشغالی، بالا بودن هزینه‌های زندگی، وضعیت نامشخص بازارهای اقتصادی، نرخ بالای مالیات، عدم اعتماد به مدیریت رژیم، نداشتن حس مثبت به آینده رژیم و سیاست‌های دولت در زمینه حمایت از گروه‌های خریدی از جمله دلایل پدیده فرار مغزها عنوان شده است.

در ادامه گزارش مرکز آمار رژیم صهیونیستی ارائه شده تا پژوهشگران بتوانند با استناد به آن تحقیقات خود را انجام دهند؛ قابل توجه است به دلیل ترجمه ناچار به استفاده از تعبیر جعلی «کشور» برای اشاره به اشغالگران در اراضی اشغالی شدیم.

^۲ <https://www.timesofisrael.com/hidden-cost-of-war-125000-israelis-emigrated-between-2022-and-2024/>

^۳ <https://www.timesofisrael.com/some-1-in-4-israelis-considering-leaving-the-country-poll-finds/>

باسمه تعالی

ترجمه گزارش CBS⁴

دریافت کنندگان مدارک دانشگاهی اسرائیلی که تا سال ۲۰۲۴، سه سال یا بیشتر در خارج از کشور اقامت داشته‌اند

این اطلاعیه با همکاری و تأمین مالی شورای ملی تحقیق و توسعه در وزارت نوآوری، علوم و فناوری نوشته شده است.

منتشر شده در اورشلیم

۱۶ دسامبر ۲۰۲۵

۲۰۲۵/۴۰۶

یافته‌ها

- ۵۴.۷۷۸ نفر (۶/۲ درصد) از دریافت کنندگان مدرک^۵ از مؤسسات آموزش عالی در اسرائیل در سال‌های ۲۰۱۸-۲۰۱۹ (۲۰۱۸-۱۹۹۰)، تا سال ۲۰۲۴ به مدت سه سال یا بیشتر در خارج از کشور اقامت داشته‌اند.^۶
- درصد کسانی که به مدت سه سال یا بیشتر در خارج از کشور اقامت داشته‌اند، به‌ویژه در بین دریافت کنندگان مدرک در رشته‌های فناوریانه^۸ در مقایسه با دریافت کنندگان مدرک در سایر رشته‌ها بالا است - ۱/۶ برابر در مدرک لیسانس، ۲/۴ برابر در مدرک کارشناسی ارشد و ۲/۵ برابر در مدرک دکترا.
- درصد دریافت کنندگان مدرکی که ۶ تا ۹ سال پس از دریافت مدرک خود، در خارج از کشور اقامت داشته‌اند، روند نزولی متوسطی را نشان داده است. ۵/۲ درصد از دریافت کنندگان مدرک در سال‌های ۲۰۰۷-۲۰۱۰ تا سال ۲۰۱۳ در خارج از کشور بوده‌اند، در حالی که ۳/۶ درصد از دریافت کنندگان مدرک در سال‌های ۲۰۱۸-۲۰۱۵ تا سال ۲۰۲۲ در خارج از کشور بوده‌اند. با این حال، اقامت افراد دارای مدرک دکترا در خارج از کشور افزایش یافته است.

⁴ <https://www.cbs.gov.il>

^۵ شامل: مدرک کارشناسی، مدرک کارشناسی ارشد، کارشناسی ارشد پزشکی (M.D.) و دکترای پزشکی (Ph.D.). منظور از مدرک، بالاترین مدرک تحصیلی است که فرد دریافت کرده است.

^۶ یک سال تحصیلی در طول یک سال خارجی آغاز می‌شود و در طول سال خارجی بعدی پایان می‌یابد. به عنوان مثال، سال ۵۷۹۰ در سال ۱۹۸۹ آغاز شد و در سال ۱۹۹۰ پایان یافت. در سال ۱۹۹۰، به دلیل افتتاح بسیاری از کالج‌های دانشگاهی، تغییراتی در سیستم آموزش عالی در اسرائیل رخ داد. بنابراین، این اطلاعیه به دریافت کنندگان مدرک از این سال به بعد اشاره دارد.

^۷ مدت اقامت در خارج از کشور بر اساس پایگاه داده اسرائیلی‌های مقیم خارج از کشور، سال ۲۰۲۴، تعیین شده است.

برای توضیحات در مورد پایگاه داده، به: روش جدید برای تخمین مهاجرت بین‌المللی اسرائیلی‌ها در دفتر مرکزی آمار مراجعه کنید.

^۸ موضوعات STEM شامل موارد زیر است: ریاضیات، آمار و علوم کامپیوتر؛ علوم فیزیکی؛ علوم زیستی به استثنای کشاورزی؛ مهندسی و معماری.

- در مقطع اول [کارشناسی]، درصد بالایی از کسانی که در خارج از کشور تحصیل کرده‌اند، در میان دریافت‌کنندگان مدرک موسیقی (۲۵/۸ درصد)، زبان و ادبیات انگلیسی (۱۹/۹ درصد) و ریاضیات (۱۴/۲ درصد) بوده‌اند.
- در میان دریافت‌کنندگان مدرک کارشناسی ارشد پزشکی، درصد کسانی که در خارج از کشور تحصیل کرده‌اند، نسبتاً بالا بوده است - ۸/۴ درصد، مشابه سال‌های گذشته.
- در مقطع دوم، درصد بالایی از کسانی که در خارج از کشور تحصیل کرده‌اند، در میان دریافت‌کنندگان مدرک موسیقی (۲۱/۸ درصد) و روابط بین‌الملل (۱۵/۳ درصد) بوده‌اند.
- از کسانی که در خارج از کشور زندگی می‌کنند، درصد بالایی در میان دریافت‌کنندگان مدرک دکترا در رشته‌های ریاضیات (۲۵/۴ درصد) و علوم کامپیوتر (۲۱/۷ درصد) بوده‌اند.
- درصد کسانی که در خارج از کشور زندگی می‌کنند و مدرک اول خود را از دانشگاه‌ها دریافت کرده‌اند (۸/۷ درصد) به طور قابل توجهی بالاتر از درصد کسانی است که مدرک اول را از کالج‌های دانشگاهی (۵/۶ درصد)، دانشگاه آزاد (۵/۲ درصد) و کالج‌های آموزشی دانشگاهی (۲/۲ درصد) دریافت کرده‌اند.
- از سال ۲۰۲۴، تعداد مهاجرت از کشور [خروج] افزایش یافته و تعداد بازگشت‌کنندگان به کشور پس از اقامت طولانی مدت در خارج از کشور کاهش یافته است.
- درصد یهودیان ساکن در خارج از اراضی اشغالی بیشتر از درصد اعراب است (به ترتیب ۶/۲ درصد در مقایسه با ۲/۳ درصد). درصد اعراب مسیحی (۵/۴ درصد) مشابه درصد یهودیان است. با این حال، در دریافت‌کنندگان مدرک دکترا، شکاف بین یهودیان و اعراب کمتر است و درصد اعراب مسیحی بیشتر از درصد یهودیان است (به ترتیب ۱۵/۸ درصد در مقایسه با ۱۱/۳ درصد).
- درصد مردانی که در خارج از کشور اقامت دارند، بیشتر از درصد زنان است (به ترتیب ۷/۶ درصد در مقایسه با ۵/۲ درصد).
- درصد کسانی که به مدت سه سال یا بیشتر در خارج از کشور اقامت دارند، در بین افراد متولد خارج از کشور که مدرک تحصیلی خود را در اسرائیل دریافت کرده‌اند، ۲/۵ برابر بیشتر است (۱۲/۲ درصد در مقایسه با ۴/۹ درصد در بین افراد متولد اسرائیل)، اما برای مدارک کارشناسی ارشد پزشکی این شکاف کمتر است (به ترتیب ۹/۹ درصد و ۷/۵ درصد).

فرا داده (تعاریف و توضیحات)

جمعیت موردنظر در این اطلاعیه شامل افرادی است که مدرک دانشگاهی (کارشناسی، کارشناسی ارشد، کارشناسی ارشد پزشکی و دکترا) از موسسات آموزش عالی در اسرائیل به‌عنوان بخشی از مراسم موسسه که در سال‌های ۲۰۱۸-۱۹۹۰ برگزار شد، دریافت کرده‌اند.

مؤسسات آموزش عالی در اسرائیل شامل دانشگاه‌ها (از جمله دانشگاه آزاد، مگر اینکه خلاف آن ذکر شده باشد)، کالج‌های دانشگاهی و کالج‌های آموزشی دانشگاهی است.

داده‌ها مربوط به سال‌های ۵۷۰-۵۷۷۸ (۱۹۹۰-۲۰۱۸) است، به جز داده‌های مربوط به کالج‌های آموزشی دانشگاهی که مربوط به سال‌های ۵۷۵۴-۵۷۷۸ (۱۹۹۴-۲۰۱۸) است.

در سال‌های ۱۹۹۰ تا ۲۰۱۸ (۲۰۱۸-۲۰۱۹)، ۸۸۵.۹۵۰ نفر از مؤسسات آموزش عالی اسرائیل مدرک دانشگاهی دریافت کردند. تا سال ۲۰۲۴، ۶.۲ درصد از آنها (۵۴.۷۸۸ نفر) سه سال یا بیشتر را در خارج از کشور گذرانده بودند.

درصد کسانی که سه سال یا بیشتر را در خارج از کشور گذرانده بودند، به‌ویژه در بین دریافت‌کنندگان مدرک دکترا (۱۱/۹ درصد) و در بین دریافت‌کنندگان مدرک کارشناسی ارشد پزشکی (۸/۱ درصد) بالا بود.

نمودار ۱ - درصد دریافت‌کنندگان مدرک تحصیلی در سال‌های ۱۹۹۰-۱۹۹۸ (۲۰۱۸-۲۰۱۹) که به مدت سه سال یا بیشتر در خارج از کشور اقامت داشته‌اند؛ تا سال ۲۰۲۴، براساس مدرک تحصیلی

رشته‌های تحصیلی

در میان دارندگان مدارک رشته‌های علوم دقیق و مهندسی^۹، درصد افرادی که سه سال و بیشتر در خارج از کشور اقامت داشته‌اند، به‌طور قابل توجهی بالاتر از دارندگان مدارک رشته‌های علوم انسانی و اجتماعی^{۱۰} است: ۱/۵ برابر در مقطع کارشناسی، ۲ برابر در مقطع کارشناسی ارشد و ۲/۸ برابر در مقطع دکتری.

^۹ علوم دقیق و مهندسی شامل: پزشکی، رشته‌های کمک پزشکی، ریاضیات، آمار و علوم کامپیوتر، علوم فیزیکی، علوم زیستی، کشاورزی، مهندسی و معماری است.

^{۱۰} علوم انسانی و اجتماعی شامل: علوم انسانی عمومی، زبان‌ها، ادبیات و مطالعات منطقه‌ای، هنر و هنرهای کاربردی، برنامه‌های ویژه و متنوع علوم انسانی، علوم اجتماعی، کسب‌وکار و مدیریت، و حقوق است.

از دهه ۲۰۰۰، کاهش در درصد اقامت در خارج از کشور مشاهده می‌شود. بخشی از این کاهش ناشی از گسترش نظام آموزش عالی در این دوره (به‌ویژه کالج‌های دانشگاهی) بوده و جمعیت دارندگان مدارک تحصیلی متنوع‌تر و ناهمگن‌تر شده است.

جدول الف - درصد دریافت‌کنندگان مدرک تحصیلی در اسرائیل در سال‌های ۱۹۹۰-۱۹۹۸ تا ۲۰۲۴ (۲۰۱۸-۲۰۲۴) که تا سال ۲۰۲۴ به مدت سه سال یا بیشتر در خارج از کشور اقامت داشته‌اند، براساس سال اخذ مدرک و رشته تحصیلی

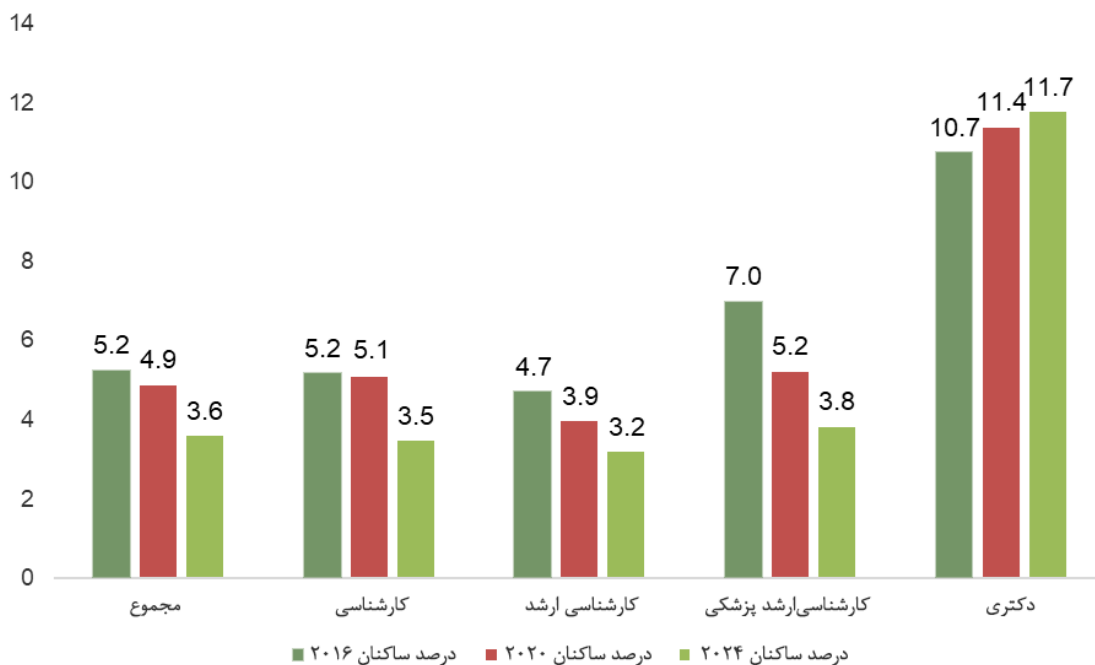
دکتری در علوم دقیق و مهندسی	دکتری در علوم انسانی و اجتماعی	مقطع دکتری	کارشناسی ارشد پزشکی	کارشناسی ارشد علوم دقیق و مهندسی	کارشناسی ارشد علوم انسانی و اجتماعی	مقطع کارشناسی ارشد	کارشناسی در علوم دقیق و مهندسی	کارشناسی در علوم انسانی و اجتماعی	مقطع کارشناسی	دارندگان مدرک	مجموع
۱۵.۷	۵.۶	۱۱.۹	۸.۱	۸.۵	۴.۲	۵.۰	۸.۵	۵.۷	۶.۴	۶.۲	۱۹۹۰-۱۹۹۲
۱۵.۳	۷.۰	۱۳.۳	۹.۳	۱۲.۵	۵.۷	۸.۰	۱۱.۱	۷.۴	۸.۶	۸.۷	۱۹۹۳-۱۹۹۵
۱۴.۶	۵.۵	۱۲.۳	۱۲.۶	۱۱.۸	۴.۷	۷.۰	۱۱.۹	۷.۴	۸.۷	۸.۶	۱۹۹۶-۱۹۹۸
۱۹.۴	۶.۹	۱۶.۰	۱۱.۴	۱۲.۶	۵.۰	۶.۹	۱۵.۱	۷.۹	۹.۶	۹.۳	۱۹۹۹-۲۰۰۱
۱۸.۵	۶.۳	۱۴.۴	۱۱.۰	۱۳.۵	۵.۳	۶.۵	۱۳.۲	۷.۵	۸.۹	۸.۵	۲۰۰۲-۲۰۰۴
۱۷.۸	۶.۷	۱۳.۳	۱۲.۲	۱۲.۱	۵.۵	۶.۵	۱۱.۹	۷.۴	۸.۷	۸.۳	۲۰۰۵-۲۰۰۷
۱۶.۰	۵.۲	۱۱.۳	۱۰.۴	۱۰.۷	۵.۳	۶.۲	۱۱.۳	۶.۴	۷.۸	۷.۴	۲۰۰۸-۲۰۱۰
۱۵.۱	۵.۳	۱۱.۱	۷.۹	۱۰.۰	۵.۲	۶.۱	۹.۵	۶.۰	۶.۹	۶.۸	۲۰۱۱-۲۰۱۳
۱۳.۴	۴.۸	۱۰.۱	۶.۸	۷.۸	۴.۱	۴.۷	۷.۲	۵.۵	۵.۹	۵.۷	۲۰۱۴-۲۰۱۸
۱۴.۹	۶.۱	۱۱.۶	۵.۳	۵.۴	۳.۴	۳.۷	۴.۹	۴.۲	۴.۴	۴.۴	

برای بررسی روند اقامت طولانی‌مدت در خارج از کشور، مقایسه‌ای براساس دوره زمانی یکسان ۶ تا ۹ سال پس از دریافت مدرک در سه نقطه زمانی (۲۰۱۶، ۲۰۲۰، ۲۰۲۴) انجام شد. همان‌طور که در نمودار ۲ مشاهده می‌شود، درصد دارندگان مدارکی که اقامت طولانی‌مدت در خارج از کشور داشته‌اند، کمی کاهش یافته است، هرچند در مقطع دکتری در نقاط زمانی بررسی‌شده افزایش مشاهده می‌شود.

۵/۲ درصد از افرادی که در سال‌های ۲۰۰۷-۲۰۱۰ مدرک دریافت کرده‌اند، تا سال ۲۰۱۶ اقامت طولانی‌مدت در خارج از کشور داشته‌اند، در حالی که این رقم برای دارندگان مدارک سال‌های ۲۰۱۱-۲۰۱۴ تا سال ۲۰۲۰ به ۴/۹ درصد کاهش یافته و برای دارندگان مدارک سال‌های ۲۰۱۵-۲۰۱۸ تا سال ۲۰۲۴ به ۳/۶ درصد رسیده است.

درصد اقامت در خارج از کشور در میان دارندگان کارشناسی ارشد پزشکی روند نزولی داشته است. تنها در میان دارندگان مدرک دکتری، درصد اقامت افزایش یافته است: از ۱۰/۷ درصد در میان دارندگان مدارک سال‌های ۲۰۰۷-۲۰۱۰ تا سال ۲۰۱۶، به ۱۱/۴ درصد در میان دارندگان مدارک سال‌های ۲۰۱۱-۲۰۱۴ تا سال ۲۰۲۰، و به ۱۱/۷ درصد در میان دارندگان مدارک سال‌های ۲۰۱۵-۲۰۱۸ تا سال ۲۰۲۴.

نمودار ۲ - درصد دریافت‌کنندگان مدرک تحصیلی که از سال ۲۰۱۶، ۲۰۲۰ و ۲۰۲۴ در خارج از کشور اقامت داشته‌اند، براساس مدرک تحصیلی و سال اخذ مدرک

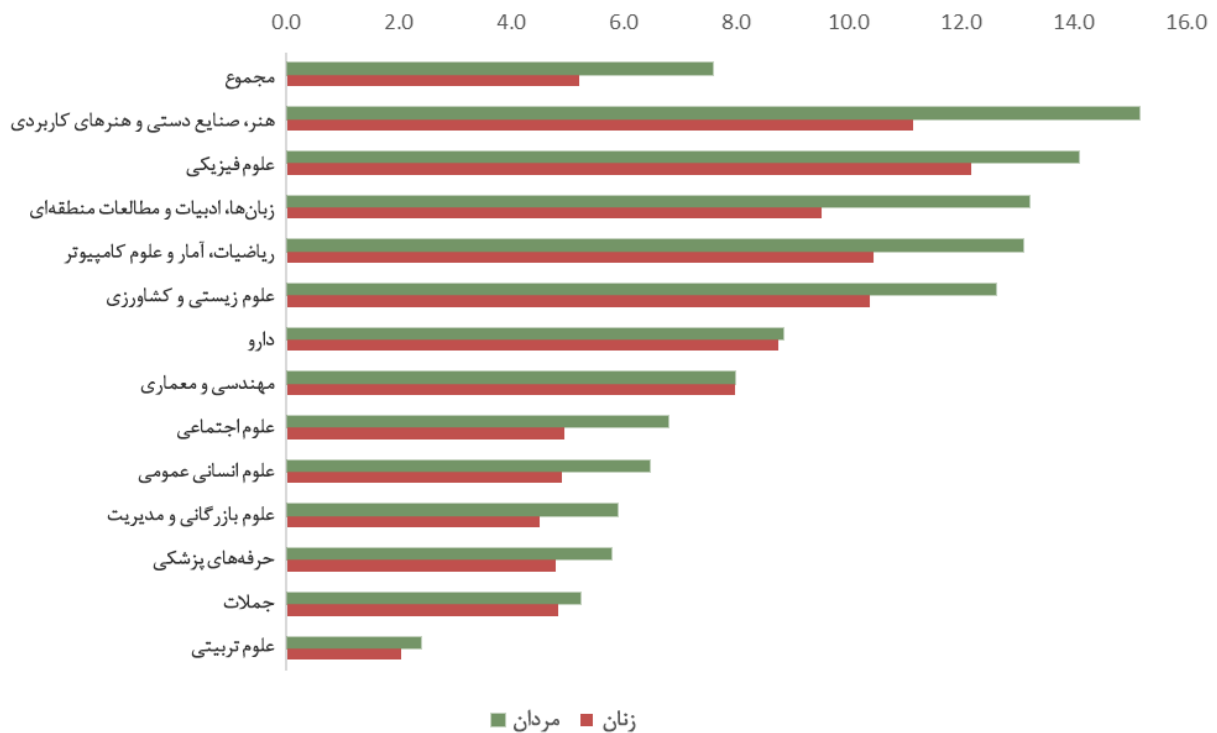
رشته‌های تحصیلی و جنسیت

در میان افرادی که در فاصله سال‌های ۱۹۹۰ تا ۲۰۱۸ در مقاطع مختلف تحصیلی فارغ‌التحصیل شده‌اند، بیشترین سهم کسانی که برای نخستین بار در خارج از کشور اقامت داشته‌اند به فارغ‌التحصیلان حوزه هنر، هنرهای زیبا و هنرهای کاربردی تعلق دارد؛ به‌گونه‌ای که این نسبت در میان مردان ۱۵/۲ درصد و در میان زنان ۱۱/۱ درصد بوده است. در مقابل، کمترین میزان اقامت در خارج از کشور مربوط به فارغ‌التحصیلان رشته‌های آموزش و تربیت معلم است که در هر دو جنس حدود ۲ درصد گزارش شده است.

سهم مردانی که در خارج از کشور اقامت داشته‌اند، حدود ۱/۵ برابر زنان است؛ وضعیتی که در سال گذشته نیز مشاهده شده است (۷/۶ درصد در برابر ۵/۲ درصد). در همه مقاطع تحصیلی و در تمام رشته‌ها، نرخ اقامت مردان در

خارج از کشور بیشتر از زنان است، اما این اختلاف در برخی حوزه‌ها چشمگیرتر است؛ به‌ویژه در رشته‌های هنر، هنرهای زیبا و هنرهای کاربردی با اختلاف ۴ درصد، زبان‌ها، ادبیات و مطالعات منطقه‌ای با اختلاف ۳/۷ درصد که نسبت به سال قبل افزایش یافته، و نیز ریاضیات، آمار و علوم کامپیوتر با اختلاف ۲/۷ درصد. در مقابل، در رشته‌های مهندسی و معماری و همچنین پزشکی، تفاوت معناداری میان مردان و زنان دیده نمی‌شود.

نمودار ۳ - درصد دریافت‌کنندگان مدرک تحصیلی* در سال‌های ۲۰۱۸-۲۰۲۴ (۱۹۹۰-۲۰۱۸) که تا سال ۲۰۲۴ به مدت سه سال یا بیشتر در خارج از کشور اقامت داشته‌اند، براساس رشته تحصیلی و جنسیت

شامل: کارشناسی، کارشناسی ارشد، کارشناسی ارشد پزشکی (M.D.) و دکتری (Ph.D.)

رشته‌های تحصیلی منتخب

در سال‌های اخیر، بیشترین سهم دارندگان مدرک کارشناسی و کارشناسی ارشد که دست‌کم سه سال در خارج از کشور اقامت داشته‌اند، به فارغ‌التحصیلان رشته موسیقی اختصاص دارد؛ به طوری که این نسبت به ترتیب ۲۵/۸ درصد در مقطع کارشناسی و ۲۱/۸ درصد در مقطع کارشناسی ارشد بوده است. همچنین در مقطع کارشناسی، نرخ بالایی از اقامت در خارج از کشور در میان فارغ‌التحصیلان رشته‌هایی مانند زبان و ادبیات انگلیسی، تاریخ هنر، و تاریخ تئاتر، سینما و تلویزیون دیده می‌شود. در مقطع کارشناسی ارشد نیز، بیشترین درصد اقامت در خارج از کشور مربوط به دارندگان مدارک علوم کامپیوتر، روابط بین‌الملل، شیمی و فیزیک است.

در مقطع دکتری، بالاترین درصد اقامت مربوط به دارندگان مدرک ریاضیات (۲۵/۴ درصد) و علوم کامپیوتر (۲۱/۷ درصد) است. درصدهای بالای دیگری نیز در میان دارندگان دکتری ژنتیک و میکروبیولوژی مشاهده می‌شود.

جدول B1 - دريافت‌کنندگان مدرک ليسانس در اسرئيل در سال‌هاي ۲۰۱۸-۲۰۲۴ (۱۹۹۰-۲۰۱۸) که تا سال ۲۰۲۴ سه سال يا بيشتر را در خارج از کشور گذرانده‌اند، براساس موضوعات تحصيلي منتخب که درصد بالايي از آنها در خارج از کشور بوده‌اند.

موضوع مطالعه	دريافت‌کنندگان مدرک در سال‌هاي ۲۰۱۹-۲۰۲۰ / اعداد مطلق	که از اين تعداد: اقامت در خارج از کشور به مدت ۳ سال يا بيشتر / درصد
موسيقي	۱,۹۳۴	۲۵.۸
انگليسي - زبان و ادبيات	۳,۴۲۵	۱۹.۹
روابط بين‌الملل	۹۸۵	۱۹.۲
تاريخ هنر	۲,۳۵۹	۱۴.۲
رياضيات	۵,۲۲۷	۱۴.۲
فيزيک	۲,۳۸۹	۱۳.۱
فيلم و تلويزيون	۲,۸۱۸	۱۳.۲
زيست‌شناسي	۵,۷۱۷	۱۱.۳
علوم کامپيوتر	۲۴,۸۲۲	۱۱.۱
شيمي	۱,۵۳۷	۱۰.۷
معماري و شهرسازي	۴,۳۴۳	۱۰.۶
علوم سياسي	۱۱,۲۵۲	۹.۳
پرستاري	۱۱,۸۹۶	۶.۱
آموزش	۷,۵۰۶	۳.۴
اختلالات ارتباطي	۱,۸۸۸	۲.۳

جدول B2 - دريافت‌کنندگان مدرک کارشناسي ارشد در اسرئيل در سال‌هاي ۲۰۱۸-۲۰۲۴ (۱۹۹۰-۲۰۱۸) که تا سال ۲۰۲۴ سه سال يا بيشتر را در خارج از کشور گذرانده‌اند، براساس رشته‌هاي تحصيلي منتخب که درصد بالايي از دانشجويان در خارج از کشور وقت خود را در آنها گذرانده‌اند.

موضوع مطالعه	دريافت‌کنندگان مدرک در سال‌هاي ۲۰۱۹-۲۰۲۰ / اعداد مطلق	که از اين تعداد: اقامت در خارج از کشور به مدت ۳ سال يا بيشتر / درصد
موسيقي	۶۱۰	۲۱.۸
علوم کامپيوتر	۳,۶۱۳	۱۶.۷
رياضيات	۱,۳۳۷	۱۳.۶
روابط بين‌الملل	۹۱۵	۱۵.۳
فيزيک	۱,۲۱۷	۱۳.۱

۱۲.۵	۱,۱۶۱	انگلیسی - زبان و ادبیات
۱۱.۸	۱,۱۲۰	شیمی
۸.۴	۹۴۳۱	پزشکی عمومی
۸.۴	۳,۸۹۲	اقتصاد
۷.۵	۸۹۸	دامپزشکی
۴.۴	۶,۳۷۵	روانشناسی
۳.۴	۱۸,۱۱۲	حقوق
۲.۱	۳,۰۵۰	مدیریت سیستم‌های سلامت
۲.۱	۱,۳۷۹	کتاب مقدس
۱.۹	۱۱,۲۵۴	مددکاری اجتماعی
۱.۸	۳,۲۵۷	تاریخ اسرائیل
۱.۱	۱۲,۲۲۷	آموزش

جدول B3 - دریافت‌کنندگان مدرک دکترا در اسرائیل در سال‌های ۲۰۱۸-۲۰۲۴ (۱۹۹۰-۲۰۱۸) که تا سال ۲۰۲۴ سه سال یا بیشتر را در خارج از کشور گذرانده‌اند، براساس موضوعات تحصیلی منتخب که درصد بالایی از دانشجویان در خارج از کشور وقت خود را در آن گذرانده‌اند.

موضوع مطالعه	دریافت‌کنندگان مدرک در سال‌های ۲۰۱۹-۲۰۲۰ / اعداد مطلق	که از این تعداد: اقامت در خارج از کشور به مدت ۳ سال یا بیشتر / درصد
ریاضیات	۶۸۰	۲۵.۴
علوم کامپیوتر	۱,۱۰۴	۲۱.۷
ژنتیک	۷۷۷	۱۹.۴
میکروبیولوژی	۱,۳۶۸	۱۷.۳
فیزیک	۱,۵۷۴	۱۷.۲
شیمی	۱,۷۹۳	۱۳.۹
مهندسی برق	۷۸۹	۱۳.۹
زیست‌شناسی	۱,۱۵۶	۱۳.۵
روانشناسی	۱,۱۳۱	۷.۹
حقوق	۴۱۲	۴.۶
آموزش	۱,۱۲۹	۱.۹

نوع مؤسسات

درصد دارندگان مدرک کارشناسی که سه سال و بیشتر در خارج از کشور اقامت داشته‌اند و مدرک خود را از دانشگاه‌ها (۸/۷ درصد) دریافت کرده‌اند، به‌طور قابل توجهی بالاتر از درصد دارندگان مدرک کارشناسی از کالج‌های دانشگاهی، کالج‌های دانشگاهی تربیت معلم و دانشگاه آزاد است.¹¹

کمترین درصد اقامت در خارج از کشور در میان دارندگان مدرک کارشناسی از کالج‌های دانشگاهی تربیت معلم گزارش شده است (۲/۲ درصد). در تمام نهادهای آموزشی، درصد اقامت در خارج از کشور در رشته‌های علوم دقیق و مهندسی بالاتر بوده است.

جدول ج - درصد دریافت‌کنندگان مدرک لیسانس در اسرائیل در سال‌های ۲۰۱۸-۲۰۲۴ (۱۹۹۰-۲۰۱۸) که به مدت سه سال یا بیشتر در خارج از کشور اقامت داشته‌اند، از سال ۲۰۲۴، براساس رشته تحصیلی و نوع موسسه

نوع موسسه	کل	از کل: علوم اجتماعی و علوم انسانی	از کل: علوم پایه و مهندسی
کل	۶.۴	۵.۷	۸.۵
دانشگاه‌ها	۸.۷	۷.۹	۹.۸
کالج‌های دانشگاهی	۵.۶	۵.۴	۵.۹
کالج‌های آموزشی دانشگاهی	۲.۲	۲.۲	-
دانشگاه آزاد	۵.۲	۴.۶	۱۲.۳

- = عدم وجود مورد / داده‌ای ثبت نشده

دانشگاه‌ها¹²

بالاترین درصد دارندگان مدرکی که سه سال و بیشتر در خارج از کشور اقامت داشته‌اند، در میان فارغ‌التحصیلان مؤسسه علوم و ای‌زمن¹³ (Weizmann Institute of Science) گزارش شده است (۲۰/۴ درصد) و کمترین درصد در میان فارغ‌التحصیلان دانشگاه آریل در کرانه باختری (۲/۱ درصد) بوده است.

در مقطع کارشناسی، بالاترین درصد اقامت در خارج از کشور در میان فارغ‌التحصیلان علوم انسانی و اجتماعی در تکنیون (۱۴/۶ درصد) و دانشگاه تل‌آویو (۱۳/۶ درصد) مشاهده می‌شود.

¹¹ اکثر دارندگان مدارک در سال‌های ابتدایی‌تر از دانشگاه‌ها بوده‌اند و همان‌طور که پیش‌تر ذکر شد، ارتباطی بین زمان دریافت مدرک و درصد اقامت در خارج از کشور وجود دارد. با این حال، بررسی‌ها نشان می‌دهد که حتی در سال‌های اخیر، درصد فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌ها که اقامت طولانی‌مدت در خارج از کشور داشته‌اند، بالاتر از فارغ‌التحصیلان سایر انواع مؤسسات است.

¹² دانشگاه آزاد در این محاسبه شامل نشده است.

¹³ لازم به ذکر است که در مؤسسه و ای‌زمن علوم فقط دوره‌های کارشناسی ارشد و دکتری ارائه می‌شود.

در میان دارندگان کارشناسی ارشد پزشکی، فارغ‌التحصیلان دانشگاه بن‌گوریون در نقب بالاترین درصد اقامت در خارج از کشور را داشته‌اند (۱۲/۱ درصد).

جدول د - دریافت‌کنندگان مدرک از دانشگاه‌های اسرائیل در سال‌های ۱۹۹۰-۱۹۹۸ (۲۰۱۸-۲۰۲۴) که تا سال ۲۰۲۴ به مدت سه سال یا بیشتر در خارج از کشور اقامت داشته‌اند، براساس رشته تحصیلی و مؤسسه‌ای که مدرک را دریافت کرده‌اند

مؤسسه اعطا کننده مدرک							
مجموع	لیسانس هنر و علوم انسانی	لیسانس علوم و مهندسی	علوم انسانی،	کارشناسی ارشد هنر و مهندسی،	کارشناسی ارشد علوم و مهندسی،	کارشناسی ارشد پزشکی انسانی،	دکترای علوم اجتماعی و مهندسی
مجموع	۷.۶	۷.۸	۹.۸	۴.۸	۸.۸	۸.۹	۱۵.۷
مؤسسه علوم وایزمن	-	-	-	-	۱۹.۹	-	۲۳.۰
تخنیون - مؤسسه فناوری اسرائیل	۱۲.۱	۱۴.۶	۱۲.۰	۱۰.۱	۱۱.۵	۸.۲	۱۸.۲
دانشگاه تل آویو	۱۰.۲	۱۳.۶	۱۱.۵	۶.۹	۹.۹	۸.۹	۱۵.۲
دانشگاه عبری اورشلیم	۹.۹	۱۲.۹	۹.۹	۶.۹	۹.۴	۸.۵	۱۴.۶
دانشگاه بن‌گوریون نقب	۶.۵	۶.۲	۸.۶	۳.۹	۶.۸	۱۲.۱	۱۱.۷
دانشگاه حیفا	۵.۰	۷.۰	۷.۲	۲.۸	۴.۲	-	۱۲.۵
دانشگاه بار-ایلان	۳.۸	۳.۶	۸.۳	۳.۰	۶.۷	-	۶.۹
دانشگاه آریل در سامره ^{۱۴}	۲.۱	۲.۱	۲.۲	۱.۸	۱.۸	-	۱۰.۰

- = عدم وجود مورد / داده‌ای ثبت نشده

کالج‌های دانشگاهی^{۱۵}

در بازه سال‌های ۱۹۹۴ تا ۲۰۱۸، بیشترین سهم دارندگان مدرک از کالج‌های دانشگاهی که دست‌کم سه سال در خارج از کشور اقامت داشته‌اند، به فارغ‌التحصیلان آکادمی موسیقی و رقص اختصاص دارد (۱۸/۹ درصد) و پس از آن فارغ‌التحصیلان بزلال با ۱۴/۳ درصد قرار می‌گیرند. همچنین در میان فارغ‌التحصیلان مؤسسات بین‌رشته‌ای هرتزلیا و شنکار، درصد قابل توجهی - بیش از ۱۰ درصد - تا سال ۲۰۲۴ در خارج از کشور ساکن بوده‌اند.

^{۱۴} تا سال ۲۰۱۲/۲۰۱۳، داده‌های مرکز دانشگاهی آریل در کرانه باختری در آمار کالج‌های دانشگاهی گنجانده شده بود. در سال ۲۰۱۳/۲۰۱۴ این مؤسسه به دانشگاه تبدیل شد و از این سال به بعد، داده‌های آن دیگر در آمار کالج‌های دانشگاهی لحاظ نمی‌شوند و در آمار دانشگاه‌ها ثبت می‌شوند.

^{۱۵} داده‌های کالج‌های دانشگاهی از سال ۱۹۹۴ در دسترس هستند.

در مقابل، تا سال جاری، درصد اقامت در خارج از کشور در میان فارغ التحصیلان کالج‌های مرکز دانشگاهی لو، مرکز دانشگاهی اونو، کالج دانشگاهی اشکلون، کالج دانشگاهی جلیل غربی، مرکز دانشگاهی پُرس کمتر از ۲/۵ درصد بوده است.

جدول E - درصد دریافت‌کنندگان مدرک از کالج‌های دانشگاهی منتخب در اسرائیل در سال‌های ۱۹۹۴-۱۹۹۸ (۲۰۱۸-۲۰۲۴) که تا سال ۲۰۲۴ به مدت سه سال یا بیشتر در خارج از کشور اقامت داشته‌اند، براساس رشته تحصیلی و موسسه دریافت‌کننده مدرک.

دانشکده‌های دانشگاهی					
مجموع	مدرک کارشناسی در علوم اجتماعی و علوم انسانی	مدرک کارشناسی در علوم دقیق و مهندسی	مدرک کارشناسی در علوم اجتماعی و علوم انسانی	مدرک کارشناسی ارشد در علوم دقیق و مهندسی	مدرک کارشناسی ارشد در علوم دقیق و مهندسی
مجموع	۵.۱	۵.۴	۵.۹	۲.۲	۴.۰
آکادمی موسیقی و رقص اورشلیم	۱۸.۹	۱۹.۲	-	۱۷.۴	-
آکادمی هنر و طراحی بزال اورشلیم	۱۴.۳	۱۶.۰	۱۰.۷	۹.۲	-
کالج محیط زیست - کارگاه طراحی و معماری	۱۳.۹	۱۰.۷	۱۷.۸	-	-
مرکز میان رشته‌ای هرتزلیا	۱۳.۳	۱۳.۵	۱۴.۵	۱۲.۳	۱۳.۳
شنکار - مهندسی. طراحی. هنر	۹.۷	۱۲.۰	۷.۱	۱۰.۴	-
دانشگاه تل آویو-یافو	۸.۷	۸.۷	۱۰.۹	۲.۸	۱۶.۵
موسسه فناوری هولون	۶.۸	۷.۷	۶.۶	۴.۶	۲.۳
آفکا - کالج مهندسی تل آویو	۶.۷	-	۶.۹	-	۲.۸
مسیر دانشگاهی دانشکده مدیریت	۵.۶	۶.۱	۶.۴	۴.۱	-
مرکز دانشگاهی چند رشته‌ای اورشلیم	۵.۴	۴.۵	۶.۱	-	-
کالج دانشگاهی مهندسی راودا کارمیل	۵.۰	-	۵.۱	-	۳.۹
مرکز دانشگاهی روپین	۴.۹	۴.۶	۶.۵	۳.۶	-
مسیر دانشگاهی دانشکده بیمه	۴.۸	۴.۸	-	-	-
کالج دانشگاهی مهندسی سامی شیمون SCE	۴.۷	-	۴.۸	-	-
کالج دانشگاهی مهندسی آزرلی اورشلیم	۴.۱	-	۴.۱	-	-
کالج دانشگاهی نتانیا	۴.۱	۳.۹	۸.۴	۲.۷	-

-	-	۸.۵	۳.۵	۳.۸	کالج دانشگاهی ساپیر
-	۱.۷	۳.۹	۳.۱	۳.۳	مرکز دانشگاهی آریل در سامره
-	-	۲.۲	۴.۱	۳.۳	کالج دانشگاهی کینرت در دره اردن
-	-	۵.۱	۲.۸	۳.۳	کالج دانشگاهی تل های
-	-	-	۳.۲	۳.۲	مرکز دانشگاهی حقوق و تجارت
-	۱.۴	۴.۹	۳.۱	۳.۲	کالج دانشگاهی مکس استرن دره جزریل
-	-	-	۲.۹	۲.۹	مرکز دانشگاهی علوم و حقوق شعری
-	-	-	۲.۶	۲.۶	مرکز دانشگاهی کارمل
-	۱.۸	۲.۰	۳.۲	۲.۴	مرکز دانشگاهی لو
-	۲.۰	۲.۵	۲.۵	۲.۳	پردیس دانشگاهی اونو
-	-	-	۲.۱	۲.۰	کالج دانشگاهی اشکلون
-	-	-	۱.۹	۱.۹	کالج دانشگاهی جلیل غربی
-	۱.۵	-	۲.۰	۱.۸	مرکز دانشگاهی پرز

توازن بین خروجی‌ها و بازگشتی‌ها در سال‌های ۲۰۱۹-۲۰۲۴

داده‌های ارائه‌شده، وضعیت را تا سال ۲۰۲۴ نشان می‌دهند، اما مشخص نمی‌کنند دارندگان مدارک دقیقاً در چه زمانی از کشور خارج شده‌اند یا چه مدت در خارج اقامت داشته‌اند؛ به بیان دیگر، معلوم نیست آیا مدت اقامت آن‌ها بیش از سه سال بوده است یا خیر. با این حال، این توازن، تصویری کلی از روند اقامت در خارج از کشور در سال‌های اخیر ارائه می‌دهد.

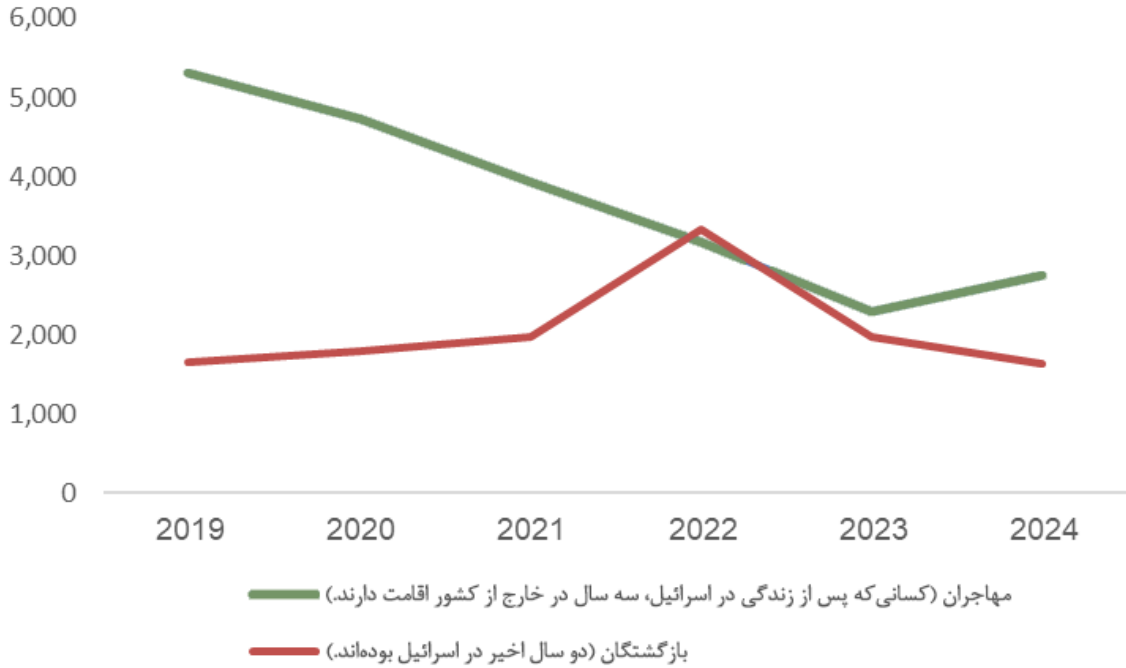
منظور از «بازگشتگان»، افرادی است که دو سال پیاپی در داخل کشور حضور داشته‌اند. برای نمونه، آمار بازگشتی‌ها تا سال ۲۰۲۴ شامل کسانی می‌شود که پس از دست‌کم سه سال اقامت در خارج از کشور، در سال‌های ۲۰۲۳ و ۲۰۲۴ به کشور بازگشته‌اند.

"خروجی‌های جدید" به افرادی اطلاق می‌شود که در سال‌های اخیر، یعنی از ۲۰۱۹ به بعد، به خارج از کشور رفته‌اند. برای مثال، خروجی‌های جدید در سال ۲۰۱۹ شامل افرادی است که در سال ۲۰۱۷ کشور را ترک کرده و سه ال در خارج اقامت داشته‌اند.

از سال ۲۰۲۲ روند بازگشت به کشور کاهش یافته و از سال ۲۰۲۳ نیز اقامت در خارج از کشور افزایش پیدا کرده است. در نتیجه، برخلاف دو سال پیش از آن، توازن مهاجرت دارندگان مدارک منفی شده است.

به بیان دیگر، تا سال ۲۰۲۴ شاهد افزایش تعداد خروجی‌های جدید و هم‌زمان کاهش تعداد بازگشتگان پس از اقامت طولانی‌مدت در خارج از کشور هستیم.

نمودار ۴ - مهاجران جدید (که پس از زندگی در اسرائیل به مدت سه سال در خارج از کشور اقامت داشته‌اند) و بازگشته به اسرائیل، در میان دریافت‌کنندگان مدرک در اسرائیل در سال‌های ۱۹۹۰-۲۰۱۶ (۲۰۱۶-۱۹۹۰) براساس سال

گروه جمعیتی

درصد یهودیان و سایر گروه‌ها که سه سال و بیشتر در خارج از کشور اقامت داشته‌اند^{۱۶}، در میان دارندگان تمام مدارک، بالاتر از درصد عرب‌ها بوده است (۶/۵ درصد در مقابل ۲/۳ درصد). در مقطع دکتری، این اختلاف کمتر است و تفاوت برابر با ۱/۸ درصد است (پس از افزایش از ۱ درصد در سال ۲۰۲۲).

در میان عرب‌ها تفاوت قابل توجهی بین ادیان و گروه‌های جمعیتی مختلف مشاهده می‌شود.

- درصد دروزها که در خارج از کشور اقامت داشته‌اند، کمترین مقدار بوده است (۱/۲ درصد).
- درصد مسلمانان که در خارج از کشور اقامت داشته‌اند، ۱/۷ درصد بوده است.
- در مقابل، درصد مسیحیان بالاتر بوده است (۵/۴ درصد).

در مقطع دکتری، درصد مسیحیان که در خارج از کشور اقامت داشته‌اند ۱۵/۸ درصد بوده است، که حتی از درصد یهودیان در خارج از کشور بالاتر است.

^{۱۶} سایر گروه‌ها شامل مسیحیان غیرعرب و افرادی بدون طبقه‌بندی دینی است.

جدول ۶ - دريافت‌کنندگان مدرک تحصيلي در اسرئيل در سال‌هاي ۱۹۹۰-۱۹۹۸ (۲۰۱۸-۲۰۲۴) که تا سال ۲۰۲۴ به مدت سه سال يا بيشتر در خارج از کشور اقامت داشته‌اند، براساس مدرک تحصيلي و گروه جمعيتي

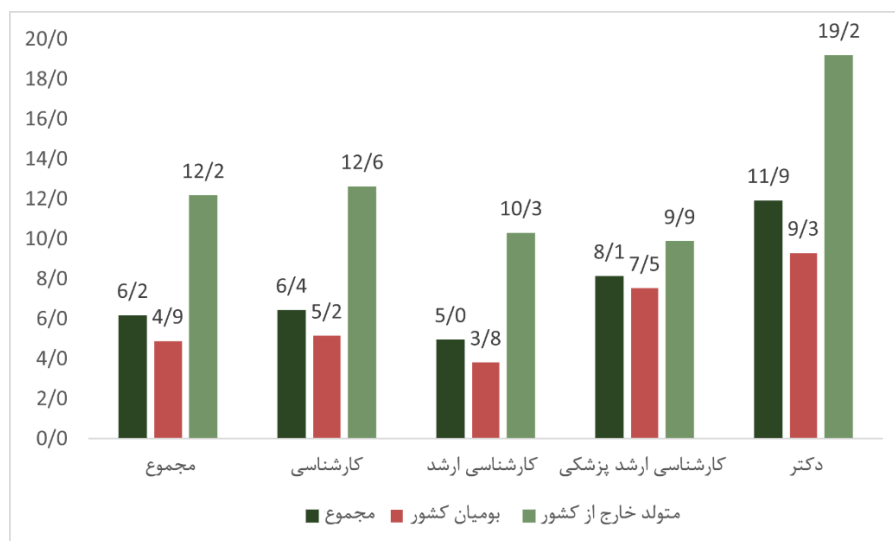
گروه جمعيتي	کل	مدرک کارشناسي	مدرک کارشناسي ارشد	مدرک کارشناسي ارشد پزشکي	دکتر
کل (تعداد مطلق)	۸۷۵,۸۵۲	۵۶۰,۷۹۰	۲۷۴,۵۱۴	۱,۱۳۳۵	۲۹,۲۱۳
يهوديان و ديگران (درصد)	۶.۵	۶.۸	۵.۲	۹.۲	۱۲.۰
از جمله: يهوديان (درصد)	۶.۲	۶.۶	۴.۹	۹.۱	۱۱.۳
عرب‌ها (درصد)	۲.۳	۲.۲	۲.۰	۵.۹	۱۰.۲
از جمله: اعراب مسلمان	۱.۷	۱.۵	۱.۶	۶.۲	۸.۸
اعراب مسيحي	۵.۴	۵.۵	۴.۴	۶.۵	۱۵.۸
دروزي	۱.۲	۱.۱	۱.۲

کشور محل تولد

درصد اقامت در خارج از کشور در ميان متولدين خارج از اراضي اشغالي به‌طور قابل توجهي بالاتر از متولدين داخل کشور است.

- درصد متولدين خارج که در خارج از اراضي اقامت داشته‌اند، در تمام مقاطع برابر با ۱۲/۲ درصد است، در حالی که اين رقم برای متولدين داخل کشور ۴/۹ درصد می‌باشد.
- در مقطع دکتری، درصد متولدين خارج ۱۹/۲ درصد و متولدين داخل کشور ۹/۳ درصد بوده است.

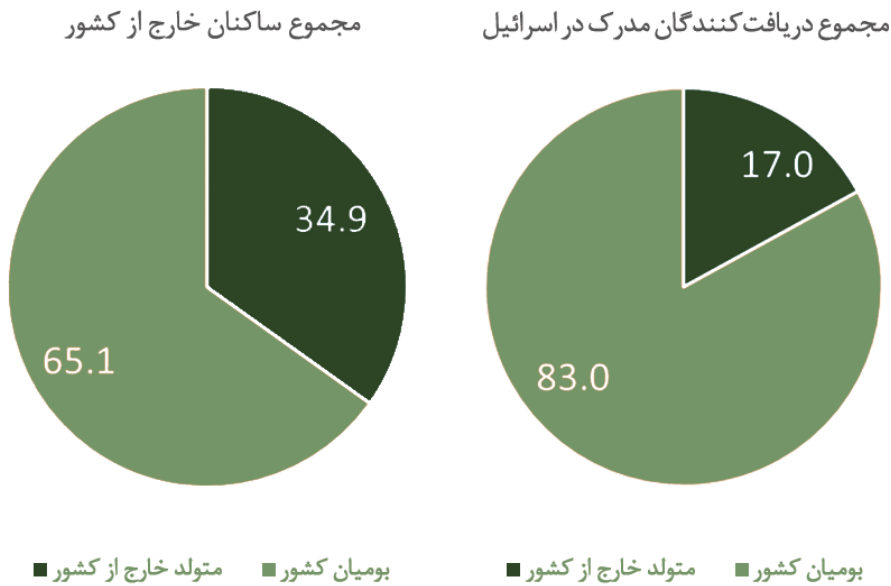
شکل ۵ - درصد دريافت‌کنندگان مدرک تحصيلي در سال‌هاي ۱۹۹۰-۱۹۹۸ (۲۰۱۸-۲۰۱۹) که به مدت سه سال يا بيشتر در خارج از کشور اقامت داشته‌اند، تا سال ۲۰۲۴، براساس مدرک تحصيلي و محل تولد

نسبت متولدين خارج از کشور

نسبت متولدين خارج از کشور در ميان کل دارندگان مدارک در اسرائيل ۱۷/۰ درصد بوده است، اما سهم آن‌ها در ميان کسانی که تا سال ۲۰۲۴ در خارج از کشور اقامت داشته‌اند، دو برابر بيشتر و برابر با ۳۴/۹ درصد است.

نمودار ۶ - درصد افراد متولد خارج از کشور در ميان دريافت کنندگان مدرک در اسرائيل و در ميان دريافت کنندگان مدرک ساکن در خارج از کشور از سال ۲۰۲۴

بيش از ۲۰ درصد از متولدين يوگسلاوی، کلمبيا، ونزوئلا، پرو و مکزيک که در اسرائيل مدرک دريافت کرده‌اند، تا سال ۲۰۲۴ در خارج از کشور اقامت داشته‌اند. در مقابل، کمتر از ۵ درصد از متولدين ايران، مصر، اتيوپي، لهستان، مراکش، تونس و عراق که در اسرائيل مدرک دريافت کرده‌اند، تا سال ۲۰۲۴ در خارج از کشور اقامت داشته‌اند.

جدول ۷ - درصد دريافت کنندگان مدرک تحصيلی در اسرائيل در سال‌های ۲۰۲۴-۲۰۱۸ (۱۹۹۰-۲۰۱۸) که تا سال ۲۰۲۴ به مدت سه سال يا بيشتر در خارج از کشور اقامت داشته‌اند، براساس کشور محل تولد

کشور محل تولد	تعداد مطلق دريافت کنندگان مدرک در سال‌های ۲۰۱۹-۲۰۲۰		کشور محل تولد	تعداد مطلق دريافت کنندگان مدرک در سال‌های ۲۰۱۹-۲۰۲۰	
	دريافت کنندگان مدرک در سال‌های ۲۰۱۹-۲۰۲۰	کل اقامت در خارج از کشور		دريافت کنندگان مدرک در سال‌های ۲۰۱۹-۲۰۲۰	کل اقامت در خارج از کشور
جمع	۸۷۵,۸۵۲	۶.۲	ايتاليا	۷۹۱	۱۳.۷
يوگسلاوی	۲۲۴	۲۵.۰	اتريش	۲۹۱	۱۳.۴
کلمبيا	۲۷۳	۲۳.۱	بريتانيا	۲,۸۶۴	۱۳.۲
ونزوئلا	۲۱۰	۲۱.۹	هلند	۶۱۲	۱۲.۹

۱۲.۹	۱,۹۷۵	آفريقای جنوبی	۲۱.۴	۲۰۶	پرو
۱۲.۲	۵,۱۷۸	آرژانتین	۲۰.۵	۴۴۴	مکزیک
۱۱.۶	۸۱۳	بلژیک	۱۸.۷	۱۷۱	اسپانیا
۸.۶	۲۵۵	چکسلواکی	۱۸.۴	۴۶۷	مجارستان
۷.۹	۵,۵۶۸	فرانسه	۱۷.۷	۱۵۵۶	کانادا
۷.۸	۵,۰۴۸	رومانی	۱۷.۶	۲۴۵	سوئد
۶.۴	۷۴۵	ترکیه	۱۶.۷	۱۴,۵۴۶	ایالات متحده
۶.۰	۵۰۴	هند	۱۶.۱	۲۳۰	دانمارک
۳.۹	۱,۹۳۶	ایران	۱۵.۹	۵۷۷	استرالیا
۴.۸	۷۲۶,۷۰۸	اسرائیل	۱۵.۶	۳۹۰	شیلی
۳.۱	۴۱۷	مصر	۱۵.۶	۴۴۲	بلغارستان
۲.۷	۴,۰۸۵	اتیوپی	۱۵.۲	۶۵۳	سوئیس
۲.۶	۱,۲۳۸	لهستان	۱۴.۹	۱,۰۵۶	اروگوئه
۲.۲	۴,۸۰۶	مراکش	۱۴.۳	۱,۳۳۰	آلمان
۱.۴	۷۶۶	تونس	۱۴.۱	۸۲,۳۷۶	اتحاد جماهیر شوروی (سابق)
۱.۴	۷۸۹	عراق	۱۴.۰	۱,۲۶۰	برزیل

محل سکونت در سن ۱۸ سالگی

تا سال ۲۰۲۴، ۱۰/۸ درصد از دارندگان مدارکی که در ۱۸ سالگی ساکن رمت هشارون بوده‌اند، در خارج از کشور اقامت داشته‌اند؛ رقمی که نسبت به سال قبل افزایش نشان می‌دهد.

همچنین میزان اقامت در خارج از کشور در میان دارندگان مدارکی که در شهرهایی مانند عومر، تل‌آویو-یافو، هرتزلیا و حیفا زندگی می‌کرده‌اند، بالاتر از متوسط بوده است.

در مقابل، در شهرهایی همچون نتیتوت، کفار قنا و کرنی شومرون، سهم افرادی که در خارج از کشور اقامت داشته‌اند کمتر از ۳ درصد گزارش شده است.

جدول ۷ - درصد دريافت‌کنندگان مدرک تحصيلی در اسرائيل در سال‌های ۲۰۱۸-۲۰۲۴ (۱۹۹۰-۲۰۱۸) که تا سال ۲۰۲۴ به مدت سه سال يا بیشتر در خارج از کشور اقامت داشته‌اند، براساس کشور محل تولد

